

ugyanezen távolságból. Ha az összes csillagokat a zenitben képzeljük, akkor a megvilágítás 0.006 normális gyertyával ér fel, tehát az állócsillagok szolgáltatja megvilágítás a tele Holdénak mintegy kétszázadrészét teszi.

Lo well, a Marsnak szorgalmas kutatója, azt az észrevételt tette, hogy a Mars

északsarki jégfoltján sötét hasadás keletkezett. Hasonló folyamatot észleltek a déli folton 1892-ben és 1894-ben is, midőn ez gyorsan leolvadt. Ugy látszott, mintha magas hegyek közé szorított hosszú völgy szabódult volna meg legelőször hó- és jégtakarójától.

K. R.

TÁRSULATI ÜGYEK.

A Királyi Magyar Természettudományi Társulat elnöksége a Választmány nevében mély fájdalommal jelenti, hogy

DR. JURÁNYI LAJOS,

a budapesti tudomány-egyetemen a növénytan rendes tanára, a M. Tud. Akadémia rendes tagja, Társulatunk választmányi és alapító tagja 1897. évi februárius 27-ikén, 60 éves korában elhunyt.

Társulatunkba 1862-ben lépett be, s már 1871-ben ott találjuk nevét a választmány munkás tagjai sorában. Elnöke volt Társulatunk botanikai szakosztályának, s mint a modern botanika képviselője Társulatunk érdekeit mindig szívén hordozta.

ÁLDOTT LEGYEN EMLÉKE!

Választmányi ülés 1897 februárius 17-ikén.

Elnök: Szily Kálmán.

Jegyző: Csopely László.

Jelen vannak: Borbás Vincze, Csapodi István, Entz Géza, Fröhlich Izidor, Herman Ottó, Horváth Géza, Ilosvay Lajos, Klein Gyula, Klug Nándor, Koch Antal, Madarász Gyula, Pethő Gyula, Schmidt Sándor, Schuller Alajos, Semsey Andor, Wartha Vincze és Wittmann Ferencz választmányi tagok; Lengyel István pénztárnok, Ráth Arnold könyvtárnok, Paszlavszky József első és Melczér Gusztáv másodtitkár.

Az elnök üdvözlí a választmányt, bemutatja a közgyűlés választási jegyzőkönyvét és ismerteti a választás eredményét.

Paszlavszky József első titkár köszönetet mond a választmánynak a beléje vetett bizalomért, igyekezni fog annak lelkiismeretes munkával megfelelni és kéri a választmánynak, valamint a tisztikarnak támogatását. — A választmány éljenzéssel üdvözlí az első titkárt.

Az elnök bemutatja Konkoly Miklós-nak hozzá intézett levelét, melyben a választmányból való kilépését jelenti — a mit a választmány sajnálattal tudomásul vesz és a megüresedett helyre Kövesligethy Radó egyet. rendk. tanárt hívja be, mint a ki a mult közgyűlésen aránylag legtöbb szavazatot kapott.

Az első titkár sajnálattal jelenti, hogy Entz Géza tudományos elfoglaltsága miatt

a szerkesztőség kötelékéből kilép, köszönetet mond neki a Közlöny szerkesztésében való részvételeért és örömmel jelenti, hogy bírja Entz Géza ígretét, mely szerint dolgozó asztala mellől is fogja támogatni a Közlönyt.

Entz Géza őszinte köszönetet mond a bizodalomért, mellyel a választmány kitüntette, a mikor a Közlöny szerkesztésében való közreműködéssel bizta meg. — Tudomásul szolgál.

A pénztárnok és könyvtárnok választása lévén soron, az elnök felszólítja a választmányt, hogy a választást hajtsa végre. — Megválasztott pénztárnoknak Lengyel István, könyvtárnoknak Rath Arnold. — A választmány éljenzéssel üdvözi a pénztárnokot és könyvtárnokot.

A pénztárnok előterjeszti a forgó tőke költségvetési előirányzatát az 1897. évre az egyes tételek megvilágosításával. — A választmány az előirányzatot elfogadja.

A pénztárnok bemutatja a m. kir. földmívelésügyi miniszterium átiratát, mellyel Daday Jenő »A halak természetes tápláléka« című munkájának kiadásával és terjesztésével a Társulatot bizza meg, e célra 1700 forintot utalványoz és a maga részére 200 tiszteletpéldányt kér. — Tudomásul szolgál.

Továbbá jelenti, hogy Schmidt Antal tanár Budapesten 100 frittal az alapító tagok sorába lépett. — Örvendetes tudomásul szolgál.

Az első titkár bemutatja a magyar fauna legújabb füzetét, mely az Arachnoidea-kat öleli fel. — Örvendetes tudomásul szolgál.

A könyvtárnok bemutatja a könyvtár részére érkezett legújabb ajándékokat, ezek a következők: az egyetem orv. karától, Emlékkönyv, szerkesztette Hőgyes Endre; Fröhlich Izidor, Elméleti mechanika, II. k. I. r. Dynamika (szerző ajándéka); Hankó, Székelyföld (az Erdélyi Kárpát-egyesület ajándéka); Tagányi Károly, Magyar erdészeti okmánytár I., II., III. (az orsz. erdészeti egyesület ajándéka), továbbá különlenyomatok Herzfelder Armandtól, Madarász Gyulától és Rátz Istvántól. — Köszönettel vétetnek.

A jegyző mélyen elszomorodva jelenti, hogy a mult választmányi ülés óta 11 rendes tag haláláról értesült. Elhunytak: Bezerédy Sándor szolgabíró Zala-Szt-Gróton, Boda Imre jószágfelügyelő Sár-Abán, Cserey Sándor pénzügyi szemlész Fiumében, Hódy Jenő gazd. intéző Bábólnán, Kállay István tanár Debreczenben, Klimm Mihály műegy. tanár Budapesten, Németh Viktor

lelkész Nyerges-Újfalun, Szelle Zsigmond k. járásbíró Dunaföldvárt, Telegdi Roth Károly gyógyszerész Deésen, Ujlaky István erdész Sárospatakon és Versényi Károly közjegyző Gyulafehérvárott; ezek közt Ujlaky István régi, derék munkatársa volt a Közlönynek. — Szomorú tudomásul szolgál.

Kilépésöket jelentették 41-en. — Tudomásul szolgál.

Mint régi adósok kibagyatnak a tagok sorából 85-en. — Tudomásul van.

Jegyző felolvassa az új tagokul ajánlottakat:

Új tag: Ajánló:

Balázs Károly kiadótiszt, Simon I.
Balázsovits Antal hivatalgyakorn., Bursza F.
Balia Zsombor főhadnagy, Veress S.
Balogh Bertalan tanárjelölt, Kun A.
Bánó Árpád földbirtokos, Kirchmayer G.
Barajévacz Szvetozár rajtlan., Hortobágyi Zs.
Becker Ádám kulturmérnök, Jankó M.
Berczely Boldizsár hivatalnok, Dragucz A. J.
Bertsch Ottó gyakornok, Cserháti S.
Betegh Lajos akad. hallgató, Dietl E.
Dr. Bierbauer Viktor tb. vár. főorvos, Ács A.
Bihary Károly s. tanár, Berinza J.
Bocskor Árpád kir. főmérnök, Józsa P.
Bochkor Károly mérnök, Hodossy B.
Dr. Bodnár István ügyvéd, Kovách E.
Bogdány Ferencz állomásfőnök, Bursza F.
Boleman László gyógyszerész, Boleman I.
Dr. Borsos Béla ig.-orvos, Csillag I.
Botár Gyula bányamérnök, Bánik Gy.
Bujanovics Gyula földbirtokos, Kirchmayer G.
Buzás Lajos gazd. gyakornok, Szilágyi G.
Csató József r. k. s. lelkész, Frank J.
Cseh István építőmester, Fáykiss N.
Dabóczy Ernő tanárjelölt, László F.
Dessewffy László alszámvevő, Középesy K.
Domonkos Károly gimn. tanár, Vass D.
Eich Kezso jegyző, Bercsényi J.
Eisenbarth Ágoston gyógyszerértartul., Ács A.
Dr. Elszás Emil kórházi orvos, Raab Gy.
Ifj. Monostori Erreth János gyógyszer., Ágh T.
Dr. Ertler Mór orvos, Heringh S.
Fajt Jakab m. k. csendőrpáncsnok, Szy Zs.
Falcione Lajos földbirtokos, Janovich Gy.
Fejsz Ferencz adónyilvántartó, Szy Zs.
Fikár József állatorvos, Ozmits Géza.
Fodor Gusztáv okl. tanító, Skublics I.
Frank Endre gazdálkodó, Frank M.
Frankl József okl. vegyész, Braun L.
Dr. Franzl Alajos jogügyi ref., Tompa A.
Freiszberger Gyula p.-táviradatisz, Horváth K.
Fünferek Béla m. á. v. művezető, Nagy S.
Galambos Adolf jegyző, Galambos K.

Új tag : Ajánló :

Ifj. Gosztonyi Ferencz birtokos, Gasparik P.
Göbbel Károly tkp. pénztárnok, Frank M.
Greschik Viktor tanító, Hadik R.
Dr. Groák Ernő orvos, Korányi S.
Groák Ödön bankigazgató, Kovách E.
Gruber Gyula kir. mérnök, Hodossy B.
Haber Ján. m. k. honv.-százados, Veress S.
Hajós Miklós vasuti hivatalnok, Bartalos B.
Hancz Gyula tanár, Fekete J.
Hay Gyula gazdálkodó, Frank M.
Hennel Géza gazd. segédtsízt, Mártonffy E.
Dr. Herczeg Frigyes orvos, Lengyel I.
Heynke Oszkár m. á. v. számtiszt, Nagy S.
Hevér Sándor birtokos, Lengyel I.
Hoffmann Henrik urad. ispán, Ferencsik Ö.
Dr. Imreh Domokos tanársegéd, Hevesi I.
Dr. Janowitz Dávid gyak. orvos, Orient Gy.
Joneszku Jenő polgári isk. tanár, Bachó Z.
Joó Antal r. k. hitoktató, Berinza J.
Jovescu Eugenia tanítónő, Bartoniek G.
Kamenszky József kertésztanító, Rottler J.
Keck Géza tanító, Mészöly A.
Keller Szilárd kereskedő, Király I.
Kelndorfer József kőfaragó m., Benkó Á.
Király Károly hivatalnok, Ábrahám Gy.
Dr. Kircz Viktor gőzfűrésztul, Domokos S.
Klasz Adolf tanító, Végh Gy.
Klekner Géza kőállatorvos, Fischer F.
Klinda Kálmán s.-tanár, Berinza J.
Dr. Kocsis Géza körorvos, Aizenpreis K.
Kontsek Károly kir. kat. mérnök, Sipos I.
Dr. Korda Jenő orvos, Heller J.
Kováts Sándor tisztviselő Baja, Kováts I.
Král Emil erdész, Saskeőy F.
Kralovánszky Andor tisztviselő, Bernovits V.
Dr. Kuszka István szolgabíró, Ács A.
Lázárovits Gábor mérnök, Leidl H.
Lehoczky Emil vasyári tiszt, Stolcz Gy.
Lévai Ignác kereskedő, Csillag I.
Ludány Béla s.-tanár, Rády I.
Madarász Viktor technikus, Ordódy J.
Magyari Ferencz tanító, Csiky J.
Marasca József urad. ispán, Pálmy Gy.
Márialaky Kálmán okl. gazda, Aizenpreis K.
Markup Malvin tanítónő, Terény J.
Marok Ernő okl. gazda, Aizenpreis K.
Marschalkó Gusztáv tanárj., Wonaszek A. A.
Báró Marschall Vilmos birtokos, Vásárhelyi I.
Meiszner Ernő segédtsízt, Pirkhoffer Gy.
Merza Jenő gazdász, Mártonfi L.
Molnár Béla állomásfelügyelő, Bursza F.
Moskovits Miklós okl. vegyész, Braun L.
Munkácsy József jegyző, Tar I.
Takácsi Nagy József gyógysz., Ács A.
S. Nagy Sándor mérnök, Hajagos I.

Új tag : Ajánló :

Nyáry Kálmán urad. ispán. Kayser V.
Ótvös Géza urad. számtiszt., Székely S.
Pató Bálint m. e. hallgató, Kabay Gy.
Pauer Jenő erdőgyakornok, Hajdú D.
Pénzes Benő m. k. mérnök, Polgár Ö.
Pfinn István főkönyvelő, Pete D.
Piller Kálmán földbirtokos, Kirchmayer G.
Dr. Plósz Béla akad. tanár, Rátz I.
Porázik György igazg.-tanító, Uherkovich Á.
Dr. Preisz Hugó akad. tanár, Rátz I.
Pszotka Aladár bányászakad. hallg., Gruy Fr.
Rázso Imre állom. vezetőhelyettes, Cserháti S.
Dr. Rechnitzer József orvos, Lukonich G.
Regnez Ferencz urad. intéző, Einbeck M.
Dr. Rieder Vilmos orvos, Vécsey G.
Ringelhann Lajos urad. gyak., Székely S.
Salgó Albert tanító, Riedt I.
Sápy Sámuel vasúti altiszt, Bartalos B.
Sauerborn Károly földbirtokos, Janovich Gy.
Schannen Virgil honv.-százados, Veress S.
Scherer Kálmán tanár, Somogyi A.
Schilling Zoltán technikus, Ordódy J.
Schmidt Iván alszámvevő, Csánki J.
Sz. Schneider Gyula tanár, Staub M.
Schwartz Ármin gazdász, Weisz M.
Séra István tanárjelölt, László F.
Somogyi Károly honvédhadnagy, Veress S.
Sóvágó Imre községi bíró, Szy Zs.
Steiner M. Károly igazgató, Loser H.
Dr. Steiner Miksa körorvos, Józsa L.
Dr. Stroné Frigyes orvos, Eigl J.
Lugosi Szabó Döme okl. gazda, Aizenpreis K.
Szenczi Szabó János tkp.-i igazgató, Szy Zs.
Szabolovics János adótsízt, Hortobágyi Zs.
Szántó Jakab isk. igazgató, Bieliczky E.
Szendy István posta-és távirótsízt, Albrecht E.
Dr. Szendrő Jenő orvos, Kanitz Ö.
Szenkovits J. Jenő adótsízt, Kun A.
Szilbert Lajos káplán, Saskeőy F.
Szimonisz Arnold felügyelő, Sipos I.
Szirt Aladár kir. adótsízt, Hortobágyi Zs.
Dr. Szkalla László gyógyszerész, Ébner J.
Sztancsák János hivatalnok, Nagy S.
Szűcs Elemér főerdész, Szócs M.
Tabódy Sarolta tanítónő, Tabódy J.
Tarr Lajos körjegyző, Héjjas Zs.
Teleki Emma grófnő, Lengyel I.
Tenkei József titkár, Lengyel I.
Tessényi László jegyző, Fischer F.
Tibenszky József néptanító, Farkas Gy.
Tóth Pál bérli, Fekete Gy.
Török Ferencz jegyző, Demele F.
Török Sándor m. k. igazg.-főerdész, Illés V.
Dr. Tuszkai Ödön orvos, Klug N.
Ujágh Zsolt bányászakad. hallg., Markó T.

Új tag : Ajánló :
 Ujhelyi Imre gazd. ak. tanár, Hensch Á.
 Ullrich Ödön térképtári főnök, Loser H.
 Urbán Gyula m. k. erdőgyakornok, Hajdu D.
 Vajda Ottó r. k. s. lelkész, Fischer F.
 Várkonyi Nándor kir. főmérnök, Berczeli I.
 Vatasan Miklós tanárjelölt, László F.
 Vattay Nándor akad. hallgató, Markó T.
 Dr. Wagner János hivatalnok, Dohnányi P.
 Gróf Wass Béla orsz. képvis., Madarász Gy.
 Wass Gyula számtartó, Pirkhoffer Gyula.
 Weisz Adolf mérnök, Ottó S.

Új tag : Ajánló :
 Weisz Gyula kereskedő, Alonti J.
 Dr. Weisz Samu orvos, Diósy E.
 Gr. Wengerszky H. földbirt., Kirchmayer G.
 Willmann János mérnök, Ottó S.
 Wimmer Zoltán gazdasz, Nagy A.
 Zbinyowszky István pénztárnok, Hencz L.
 Zseny József földbirtokos, Szalay K.
 Zsoldos Ferencz mérnök, Novobáczky Gy.
 Kik mind a 171-en megválasztatnak;
 velők a tagok száma 7851-re emelkedett, a
 kik közt van 224 alapító tag és 168 hölgy.

Előirányzat a Forgó Tőke számlájára.

A bevételek czímei	Bevétel volt 1896-ban		Előirányzat 1897-re		A kiadások czímei	Kiadás volt 1896-ban		Előirányzat 1897-re	
	frt	kr.	frt	kr.		frt	kr.	frt	kr.
1. Pénztári maradék 1896 végén					1. »Term. tud. Közl.«-re	12212	21	12400	—
2. Oklevelek díja	2407	77	2407	77	2. Előadás, Pótfüzet ...	4113	43	4200	—
3. Tagok évdíjai	1098	—	1000	—	3. Könyvtár	2499	92	2500	—
4. Kiadványok, Pótfüzetek	23084	40	22500	—	4. Oklevelek kiállítása	345	—	350	—
5. Vegyesek, postapénzek	6916	54	5900	—	5. Kis. nyomtatványok..	808	22	800	—
6. Értékpapírok szelvényei, alapítv. kamatok	492	51	450	—	6. Irodai költség	337	—	300	—
7. Időközi kamatok ...	4200	—	4200	—	7. Szállásbér	2840	—	2840	—
8. Nemzeti Múzeumtól a biológiai csoportokért	737	19	700	—	8. Bútorok és eszközök	160	04	200	—
				2145	9. Fűtés, világítás	317	23	500	—
					10. Posta, vegyes, telefon	1096	32	1250	—
					11. Személyijárandóságok	2100	—	2400	—
					12. Kezelési 15%o tisztidíj	4514	47	4600	—
					13. Szolga-fizetés	1407	—	1450	—
					14. Rendkívüliek	2260	94	1605	—
					15. Biológiai csoportokért	—	—	2145	—
					16. Alaptőkéhez 5%o ...	1925	—	1700	—
								39240	—
					Maradék 1897 végén...			62	77
				39302	77			39302	77

LENGYEL ISTVÁN, pénztárnok.

A chemia-ásványtani szakosztály 1896 november 24-ikén tartott ülésen

1. Bittó Béla »Kekulé emlékezete« című felolvasásában meleg hangon ismertette a f. évben elhunyt hírneves chemikusnak, bonni tud. egyetemi tanárnak munkásságát. Kekulé az organikus chemia terén végzett kutatásaival, a típuselmélet fejlesztésével, s az aromás vegyületek szerkezeté-

nek magyarázatára felállított hipotézisével maradandó emléket emelt magának.

2. Ernyei Ödön előleges jelentést tett a tiszta hidrogéntellurid előállítására érdekében végzett kísérleteiről s megismertette e gáz néhány sajátosságát, melyek közül már itt felemlítendő, hogy lehűtve citromsárga kristályos testté változik, mely zöldessárga folyadékká olvad.

3. Winkler Lajos bemutatott egy készüléket, mellyel gázok és gőzök sűrűségét igen gyorsan és elég pontosan meg lehet határozni. Ennélfogva molekulasúlyok ellenőrzésére az eddigi eljárásokkal szemben, egyszerűségénél fogva, sikeresen használható.

Az 1896. évi december 22-ikén tartott ülésen

1. Bittó Béla »*A Legat-féle acetone kémhatás kiterjesztése más vegyületekre*« című előadásában válaszol Denigues hasonló című dolgozatára, ki a nitroprussid-nátriumot lúgos közegben csaknem azonos esetekben alkalmazta, mint ő, a nélkül, hogy az ő dolgozatáról megemlékezett volna.

2. Messinger József »*Az acetone meghatározása methylalkoholban*« címmel megismertette a Kraemer és saját eljárását. Előbbi a jodformot méri, ő pedig titrá-

lás útján talált adatokból következtet az acetone mennyiségére s a szakértők véleménye az utóbbi eljárás felé hajlik.

3. Nuricsán József megismertette a vámos-gálfalvi ásványos víz kémiai elemzését, melyből kiderül, hogy ez a sós víz a halli és csizi víz között foglal helyet.

4. Pfeifer Ignác »*Calciumcarbid és acetylén*« című előadásában megvilágosítani törekedett a calciumcarbid és acetylén ipari értékét, s arra a következtetésre jutott, hogy ára és az acetylén expozív tulajdonsága miatt, egyelőre nem válthatja be a hozzája fűzött reményeket.

Wartha Vincze az acetylén robbanó sajátágához fűzött észrevételeket s az acetylén robbanó gázelegyeire és vegyületeire való tekintetből szükségesnek tartja, hogy az acetylénnel mindennemű foglalkozás a legnagyobb óvatossággal történjék.

LEVÉLSZEKRÉNY.

TUDÓSÍTÁSOK.

(5.) A »*Magyar Kémiai Folyóirat*«-ot újévtől kezdve Ilosvay Lajos és Molnár Nándor szerkeszti; a folyóirat januárius számában a következő lelkes felhívást intézik az olvasókhoz:

»1897 januárius havától kezdve a M. Kémiai Folyóirat szerkesztését mi vettük át. Szaklapunk a kezdet nehézségeivel szerencsésen megküzdött, de azért sorsát még mindig nem mondhatjuk biztosnak. A munkatársak érdeklődése talán nagyobb ma, mint kezdetben volt, ellenben a pártolók száma fogyóban van. A pártolás csökkenését véletlenségnek tulajdonítjuk; mert nem hihetjük, hogy a chemia iránt érdeklődők száma, vagy — a mi ügyünkre nézve még rosszabb lenne — hazafiságon alapuló áldozatkészsége csökkent volna. Közművelődési állapotainkról nem szabad olyan bizonyítványt állítani ki, hogy Magyarországon a XIX. század végén még egyetlen chemiai szaklap sem tartható fenn. Hihetetlennek tartjuk, hogy folyóiratunk iránt a lelkesedés csak rövid ideig tartó fellobbanás volt, s nem tudunk belenyugodni abba a gondolatba, hogy, miként nagyon sok szép és hasznos vállalat, azonképen a chemiai ismeretek fejlesztésére és terjeszté-

sére alakult e folyóirat élete is, a szalmatűz gyorsan elfogyó melege miatt szűnjék meg.

Érélyes szellemi és anyagi támogatást kérünk mindazoktól, a kik művelődési törekvéseink iránt velünk éreznek. Lehetetlen, hogy Magyarország chemikusai, gyógyszerészei, tanárai, orvosai s általában azok, a kik a chemiát önmagáért vagy az általa segített célért művelik, oly kevesen legyenek, vagy a szellemi és anyagi tőkének csak oly csekély értékével rendelkezzenek, hogy egy havi folyóirat sorsát ne biztosíthassák.

Mindenek előtt arra törekszünk, hogy az önálló munkálkodáshoz szükséges kedvet fokozzuk. Azoknak, a kiknek szükségök van rá, tudományos és gyakorlati kérdésekben szívesen szolgálunk útbaigazítással.

A mennyire folyóiratunk terjedelme enged, tájékoztatni fogjuk olvasóinkat a külföld tudományos mozgalmairól, s minthogy a chemiai ismereteknek mennél szélesebb körben való terjesztését is feladatunknak tekintjük, örömmel helyet adunk minden olyan közleménynek is, a mely közérdekű kérdést vonzó stílusban, részletesebben fejteget.

Gondunk lesz rá, hogy a chemiai irodalom műnyelve, a gondolatok kifejezésében